

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทบทวนนโยบายการสกัดกั้นนักศึกษา นักวิชาการจากเมียนมาเข้าประเทศไทย

เรียน ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

สำเนาเรียน

๑. เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๒. ปลัดกระทรวงกระทรวงมหาดไทย
๓. ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตามที่เกิดการยึดอำนาจรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งในประเทศเมียนมาโดยกลุ่มนายทหารเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และมีการจับกุมคุมขังอดีตผู้นำประเทศและบุคคลที่สนับสนุน อันเป็นผลให้เกิดการประท้วงต่อต้านและเป็นที่มาของการปราบปรามอย่างรุนแรงจนทำให้ผู้ร่วมการประท้วงและประชาชนบาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งต้องหลบหนีการจับกุมเข้ามาในประเทศไทยและประเทศที่สาม ตามที่ทราบกันทั่วไปแล้วนั้น

ที่ผ่านมา รัฐบาลไทยร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนเรียกร้องให้ผู้นำทหารแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีผ่านการเจรจา ร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดำเนินการตามข้อเสนอ ๕ ประการ ที่รัฐบาลทหารเมียนมามีท่าทียอมรับ แต่การดำเนินการให้เป็นจริงดูจะยังห่างไกล ในขณะที่สถานการณ์ภายในประเทศเมียนมายังคงมีความรุนแรง การออกหมายจับ การจับกุมคุมขังและการสู้รบในรัฐต่างๆในประเทศเมียนมายังคงดำเนินต่อไป ยิ่งไปกว่านั้น สถาบันการศึกษา โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาถูกสั่งปิด นักวิชาการกว่า ๘๐ % ที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหารถูกให้ออกจากตำแหน่งหรือไม่ก็ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนตามปกติได้ การเรียนการสอนหยุดชะงักและไม่มีการทำว่าสถานการณ์ดังกล่าวนี้จะได้รับการแก้ไข สถานการณ์ที่เกิดขึ้น คือ “ความหายนะทางการศึกษา” ของประเทศเมียนมาซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตของการพัฒนาบุคลากรที่จะมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศเมียนมาต่อไป สิ่งที่เกิดขึ้น ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อประเทศเมียนมาเท่านั้น แต่รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศไทย

ในฐานะนักวิชาการที่มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร การปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ รวมถึงเสรีภาพทางวิชาการ อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของนักวิชาการ และ นักเรียนนักศึกษา กอปรกับสถาบันการศึกษาในประเทศ ไม่ว่าจะป็นระดับอุดมศึกษาและระดับที่ลดหลั่นลงไป มีนโยบายรับนักศึกษาจากต่างประเทศอยู่แล้ว ซึ่งนอกจากเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมอบให้กับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศกำลังพัฒนาที่ห่างไกลออกไปแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมความเป็นนานาชาติของการศึกษาไทย (internationalization of the Thai education) อีกด้วย

พวกเราที่มีตัวแทนจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆในประเทศไทย ซึ่งในเวลาปกติ มีความพยายามส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวิชาการกับนักศึกษาและนักวิชาการจากต่างประเทศ รวมถึงจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างเมียนมาที่ยังมีความต้องการการสนับสนุนทางวิชาการเป็นอย่างสูง มองเห็นว่า การใช้การทูตเชิงการศึกษา (education diplomacy) คือ การใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือทางการทูตในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอันจะเป็นผลดีในระยะยาวกับทุกฝ่าย

อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ได้รับการร้องขอความช่วยเหลือจากนักวิชาการและนักศึกษาจากประเทศเมียนมา หลายสถาบันได้รับนักศึกษาและนักวิชาการที่ยังต้องการการพัฒนาทางวิชาการเข้ามาในฐานะนักศึกษาและนักวิจัยในสถาบันต่างๆจำนวนหนึ่ง สถาบันเหล่านั้น ต่างประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกัน คือ

๑. นักวิชาการและนักศึกษาที่รับมาเดินทางเข้าประเทศไทยอย่างถูกต้องด้วยวีซ่านักท่องเที่ยว ต้องมีการเปลี่ยนชนิดของวีซ่า ซึ่งปัจจุบันเต็มไปดด้วยอุปสรรคหรือทำไม่ได้ การแนะนำให้คนเหล่านี้เดินทางออกนอกประเทศเพื่อให้สมัครขอวีซ่าใหม่เป็นชนิดที่ถูกต้องทำไม่ได้เนื่องจากสถานการณ์แพร่กระจายของโรคโควิด-๑๙
๒. มีนักศึกษาและนักวิชาการจำนวนหนึ่งที่ยังคงอยู่ในประเทศเมียนมา แม้จะมีเอกสารเดินทางครบถ้วน แต่ไม่สามารถเดินทางเข้ามาได้ ด้วยนโยบายงดออกวีซ่าชนิดต่างๆให้กับประชาชนเมียนมา ของรัฐไทย และ/หรือนโยบายปิดกั้นการเดินทางออกนอกประเทศโดยเมียนมาเอง
๓. มีนักศึกษาและนักวิชาการบางคนที่ต้องหนีภัยการจับกุมหรือหนีภัยความตาย โดยไม่มีเอกสารการเดินทาง ทางเดียวที่คนเหล่านี้จะเดินทางเข้าประเทศไทยได้ คือ การเดินทางผ่านพรมแดนธรรมชาติซึ่งมีความเสี่ยงต่อการจับกุม คุมขัง และส่งกลับโดยรัฐไทย

เพื่อประโยชน์ในระยะยาวของทุกฝ่าย โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษา นักวิชาการที่สามารถเข้ามาศึกษาและทำงานวิชาการในประเทศไทยได้ พวกเราในฐานะนักวิชาการจึงเรียนมาเพื่อขอหารือและเสนอแนะว่า

๑. สำหรับนักวิชาการและนักศึกษากลุ่มแรกเดินทางเข้าประเทศไทยอย่างถูกต้องและอยู่ในประเทศไทยแล้ว ขอให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาผ่อนผันปรับเปลี่ยนชนิดของวีซ่าเป็นวีซ่านักศึกษา/วิชาการ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้ศึกษาหาความรู้ได้อย่างเต็มที่
๒. อนุญาตให้นักศึกษา นักวิชาการที่ได้รับการตอบรับเข้าศึกษา วิจัย หรือทำงานจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทยแล้ว แต่ยังไม่สามารถเดินทางมาได้ สามารถสมัครขอวีซ่าอย่างถูกต้อง และเดินทางเข้ามาได้ทั้งทางอากาศและชายแดนทางบก โดยให้ยึดถือหนังสือตอบรับของแต่ละสถาบันการศึกษาเป็นหลักฐานสำคัญ
๓. สำหรับบุคคลที่หนีภัยความตายและการจับกุมคุมขัง โดยเฉพาะที่มีหนังสือตอบรับของสถาบันการศึกษาในประเทศไทยตามข้อที่ ๒ ขอให้ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องผ่อนผันให้เดินทางผ่านแดนเข้ามาโดยไม่มีการจับกุม และ

ดำเนินการเปิดสำนักงานประสานกับสถาบันการศึกษาต่างๆ และนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักร และไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาปรับใช้โดยอนุโลมเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นอยู่ในประเทศไทยได้ และได้รับการศึกษาและความคุ้มครองตามหลักการระหว่างประเทศทั้งหลักการสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรมที่ประเทศไทยยึดถือ

การปรับนโยบายให้ผ่อนปรนขึ้นสำหรับคนบางกลุ่ม อย่างน้อยในขั้นแรก ขอให้ปรับใช้กับบุคคลที่ต้องการเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพื่อการศึกษา การดำเนินการเหล่านี้นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศเมียนมาในอนาคตและบุคคลเหล่านั้นแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์กับสถาบันการศึกษาในประเทศไทย และชื่อเสียงของประเทศไทยที่จะได้รับการชื่นชมจากประชาคมระหว่างประเทศ ไม่มีอะไรที่รัฐไทยจะทำได้ในขณะนี้ดีไปกว่าการประกันอนาคตของประเทศเมียนมาและอนาคตของบุคคลเหล่านั้นด้วยการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้คนเหล่านั้น

ทั้งนี้ กลุ่มนักวิชาการจะยินดียิ่งหากทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะเปิดช่องทางหารือเพื่อหาทางออกร่วมกันและหาแนวทางร่วมมือกัน จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา และกำหนดเป็นแนวทางที่ชัดเจนในเรื่องนี้ด้วยจะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

รายนามสถาบันที่ร่วมลงนาม

๑. สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

รายนามนักวิชาการที่ร่วมลงนาม

๑. ดร.ชยันต์ วรรธนะภูติ
ศูนย์ภูมิภาคด้านสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (RCSD)/ศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒. ดร.ศรีประภา เพชรมีศรี
ที่ปรึกษา สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
๓. ศ.สุรัชย์ หวันแก้ว

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔. รศ.ดร.นฤมล ทับจุมพล

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕. อาจารย์ ดร.ภาณุภัทร จิตเที่ยง

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๖. อ.ดร.จิระพร เหล่าเจริญวงศ์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๗. ดร.ศยามล เจริญรัตน์

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๘. อาจารย์สืบสกุล กิจนุกร

สำนักวิชานวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

๙. Assistant Professor Dr. Charlie Thame

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑๐. ผศ.ดร.ประจักษ์ ก้องกีรติ

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑๑. ศ.ดร.ฉันทนา บรรพศิริโชติ

ข้าราชการเกษียณ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๒. ผศ.ดร.พสุตม์ ลาสุขะ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๓. ดร.ศิวดา เขมานิฐฐาไท

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๔. ดร.ณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๕. ผศ.ดร.นรุตม์ เจริญศรี

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๖. ผศ.ดร.วรรณภา ลีระศิริ

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๗. ดร.ภาควงมิ แสงกนกกุล

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๘. รศ.อุบลรัตน์ พันธุมินทร์

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาพม่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๙. ดร.อัมพิกา รัตนพิทักษ์

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาพม่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๒๐. ผศ.ดร. ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๒๑. ผศ.ดร. กุสุมา ภูใหญ่

คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

๒๒. ดร. สัมชชา นิลปัทม์

คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

๒๓. รศ. ดร. ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

๒๔. รศ. ดร. กนกวรรณ มโนรมย์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

๒๕. รศ. ดร. บุษบง ชัยเจริญวัฒน์นะ

สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

๒๖. ศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๗. สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

